

Posebni pravilnik FIP za ocenjevanje tematskih eksponatov na razstavah FIP

1. ČLEN: TEKMOVALNE RAZSTAVE

V skladu s členom 1.4 Splošnega pravilnika FIP za ocenjevanje tekmovalnih eksponatov na razstavah FIP (GREV), je ta Posebni pravilnik zasnovan kot njegovo dopolnilo glede na tematske eksponate.

Razlaga je podana v Smernicah k temu Posebnemu pravilniku.

2. ČLEN: TEKMOVALNI EKSPONATI

Tematski eksponat razvija temo po določenem načrtu, ki ga definira člen 3.2.1, in s tem dokazuje tematsko in filatelistično znanje na podlagi izbranega filatelističnega gradiva.

To znanje naj bi privedlo do optimalne izbire in razporeditve gradiva ter do natančnosti spremnega tematskega in filatelističnega besedila.

3. ČLEN: OSNOVE ZA SESTAVO EKSPONATA

3.1 PRIMERNO FILATELISTIČNO GRADIVO

3.1.1 Tematski eksponat uporablja vse vrste primernega poštno-filatelističnega gradiva (glej GREV, člen 3.2).

3.1.2 Vsak primerek mora biti povezan z izbrano temo in predstavljati svoje tematsko sporočilo na čimbolj jasen in učinkovit način.

3.2 TEMATSKA OBDELAVA

Obdelava tematskega eksponata zajema njegovo strukturo (naslov in načrt) ter izdelavo vsake pozamezne točke te strukture (razvoj).

3.2.1 Naslov in Načrt

Naslov z morebitnim podnaslovom določi namen eksponata.

Načrt definira strukturo eksponata in njeno delitev v razdelke ter zaobjema vse glavne vidike, ki spadajo k naslovu. Mora biti povsem grajen po tematskih kriterijih. Vrstni red glavnih poglavij in njihovih razdelkov naj dokazuje razvoj načrta in naj ne bo seznam njegovih glavnih vidikov.

Naslov in načrt morata biti predstavljena na listu na začetku eksponata in napisana v enem od uradnih jezikov FIP.

3.2.2 Razvoj

Razvoj pomeni poglobljeno dodelavo teme, ki cilja na to, da bo razporeditev gradiva v

popolni skladnosti z načrtom.

Dodelava uporablja samo poštno odobrena tematska sporočila, ki jih nudijo:

- namen izdaje ali raba primerka
- glavni in stranski elementi motiva primerka
- ostale poštne značilnosti.

Za tako dodelavo so potrebni:

- temeljito poznavanje izbrane teme
- visoka stopnja filatelističnega znanja
- tematsko besedilo, da se zagotovijo potrebne tematske povezave in podajo tematske podrobnosti, kadarkoli je to potrebno.

3.2.3 Inovacija

Inovacijo se dokaže z:

- vpeljavo novih tem, ali
- novih vidikov že uvedene ali znane teme, ali
- novih pristopov k že znanim temam, ali
- nove uporabe gradiva.

Inovacija se lahko nanaša na vse dele Obdelave.

3.3 USTREZNOST FILATELISTIČNEGA GRADIVA

Povezava med filatelističnim gradivom in temo mora biti jasno dokazana, če ni sama po sebi razvidna.

4. ČLEN: KRITERIJI ZA OCENJEVANJE EKSPONATOV

Uporabljajo se splošni kriteriji, ki so opisani v 4. členu GREV ob upoštevanju posebnosti tematskega razstavljanja.

4.1 Tematska obdelava

Obdelavo se ocenjuje na podlagi naslova in načrta, razvoja ter inovacije, ki jo eksponat prikazuje.

4.1.1 Naslov in načrt se ocenjujeta s tem, da se upošteva:

- skladnost načrta z naslovom
- prisotnost lista z načrtom
- primernost lista z načrtom
- natančnost, smiselnost in uravnoteženost strukture (delitve na razdelke)
- prisotnost vseh glavnih vidikov, ki so potrebni za razvoj teme

4.1.2 Kriterij "razvoj" se ocenjuje s tem, da se upošteva:

- pravilno izbiro in razporeditev primerkov v sozvočju z načrtom
- povezavo med primerki in tematskim besedilom
- globino, ki je prikazana s povezavami, križnimi povezavami, razvejanostjo, vzroki in posledicami
- uravnoteženost, ki jo dosežemo s tem, da dodelimo vsaki tematski točki toliko važnosti, kolikor odgovarja njeni pomembnosti v okviru teme
- dodelavo vseh vidikov načrta

4.1.3 Kriterij »inovacija« se ocenjuje na podlagi člena 3.2.3.

4.2 Znanje, Osebni študij in Raziskovanje

Kriterij »Znanje, Osebni študij in Raziskovanje« zahteva oceno tematskih in filatelističnih vidikov eksponata.

4.2.1 Tematsko znanje in z njim povezan osebni študij in raziskovanje se ocenjuje s tem, da se upošteva:

- primernost, strnjenost in pravilnost tematskega besedila;
- pravilna tematska uporaba gradiva;
- prisotnost za temo novih tematskih spoznanj.

4.2.2 Filatelistično znanje, osebni študij in raziskovanje se ocenjuje s tem, da se upošteva:

- popolno skladnost s pravili poštne filatelije;
- prisotnost čimvečjega možnega razpona poštno-filatelističnega gradiva in njegovo uravnoteženo uporabo;
- primernost poštnih dokumentov;
- primernost in točnost filatelističnega besedila, kjer je le-to potrebno;
- prisotnost filatelističnih študij in izkušene uporabe pomembnega filatelističnega gradiva, vezanega na temo.

4.3 Ohranjenost in Redkost

Kriterija »Ohranjenost in Redkost« zahtevata oceno kvalitete razstavljenega gradiva ob upoštevanju standarda gradiva, ki obstaja za izbrano temo, redkosti in sorazmerne težavnosti pri pridobivanju izbranega gradiva.

4.4 Prikaz

Kriterij »Prikaz« zahteva oceno jasnosti vsega prikazanega, besedila in skupnega estetskega ravnotežja eksponata.

5. ČLEN: OCENJEVANJE EKSPONATOV

5.1 Tematske eksponate bodo sodili potrjeni sodniki, ki so specializirani na odgovarjajočih področjih, na podlagi sekcije V, člen 31-46 GREX-a (glej GREV, člen 5.1).

5.2 Da bo dosegla uravnoteženo oceno, bo žirija pri tematskih eksponatih uporabljala naslednje točkovanje:

Obdelava	35	
Naslov in načrt		15
Razvoj teme		15
Inovacija		5
Znanje, Osebni študij in Raziskovanje	30	
Tematsko		15
Filatelistično		15
Ohranjenost in redkost	30	
Ohranjenost		10
Redkost		20
<u>Prikaz</u>	<u>5</u>	
Skupno	100	

6. ČLEN: KONČNE DOLOČBE

6.1 V primeru nesoglasja o besedilu, ki bi nastalo zaradi prevajanja, je merodajno

angleško besedilo.

- 6.2 Ta Posebni pravilnik FIP za ocenjevanje eksponatov tematske filatelije na razstavah FIP (SREV) je 14. oktobra 2000 sprejel 66. Kongres FIP v Madridu. V veljavo stopi takoj po koncu Kongresa.

Smernice za ocenjevanje eksponatov tematske filatelije na razstavah FIP

UVOD

1. ČLEN: TEKMOVALNE RAZSTAVE

Te Smernice imajo za namen voditi zbiratelja pri pripravi eksponata in žirijo pri oceni eksponata v skladu z načeli Splošnega pravilnika za ocenjevanje tekmovalnih eksponatov na FIP razstavah (GREV) in Posebnega pravilnika za ocenjevanje tematskih eksponatov (SREV).

2. ČLEN: TEKMOVALNI EKSPONATI

Razstavljeni listi morajo:

- predstaviti izbrano temo, pojmovano v njeni celovitosti, oziroma
- prikazati na poglobljen način nekatere razdelke zbirke, ne da bi pri tem prezrli skladnost in nepretrganost z izbrano temo. V tem slučaju bi lahko bilo potrebno prilagoditi načrtno stran (glej naslednji člen 3.2.1), da bo primerna za eksponat.

3. ČLEN: OSNOVE ZA SESTAVO EKSPONATA

3.1 PRIMERNO FILATELISTIČNO GRADIVO

Primerno poštno-filatelistično gradivo je tisto, ki je bilo, z namenom prenosa pošte ali drugih poštnih sporočil, izdano, namenjeno izdaji, ali izdelano v pripravi na izdajo, rabljeno, ali ki so ga vladne, lokalne ali privatne poštne agencije, ali druge uradno pooblaščen ali opolnomočene oblasti, obravnavale kot veljavno za frankaturo.

Primerno poštno-filatelistično gradivo ima naslednje značilnosti:

Vrsta gradiva

- Poštni frankirni primerki (znamke, zveščki znamk, celine, frankirne nalepke, računalniško prodana frankatura, npr. FRAMA nalepke, itd.) in njihove spremembe (npr. pretiski, dodatna plačila, luknjanje, kot ga kažejo »perfini«). Spremenjeni primerki pa niso dovoljeni, če sprememba odvrne pozornost od obravnavane teme (npr. da tema ni več vidna); primerki pa se lahko uporabijo za teme, ki so vezane na spremembe same.
- Žigi (dnevni, mehanski, priložnostni in drugi posebni).
- Ostali primerki, ki so v uporabi v poštnem poslovanju, kot nalepke za knjižene pošiljke, vinjete ali oznake poštnih poti, ostali žigi ali dopolnilne nalepke (npr.

cenurni, razkuževalni, za pošto poškodovano v nesrečah), dokazila o poštni dostavi ali pomorskem prevozu, kuponi za odgovor, žigi špediterjev (prepošiljanje), označbe in nalepke avtomatske pošte, itd; če je to možno, naj se ti elementi nahajajo na odgovarjajočem dokumentu.

- Dokumenti, ki so "namenjeni izdaji, ali izdelani v pripravi na izdajo", npr. osnutki, različice poskusnih odtisov in napake itd.
- Koleki. Dovoljeno jih je vključiti le, če so uporabljeni v poštnem prometu ali imajo frankaturno veljavo. Koleke, uporabljene v fiskalne namene, lahko vključimo le v izjemnih primerih, ko so edini način, da opišemo pomembno tematsko točko.

Časovni razpon

- Vso poštno gradivo, začenši s predfilatelističnim obdobjem, obdobjem klasike, pa vse do današnjih dni.

Poštno poslovanje

- Razen navadnega poštnega prenosa, tudi druge specifične poštne storitve, npr. službena in vojaška pošta, ki je oproščena frankature, vključno z Airgraphs in V-Mail; pomorska in železniška pošta ter letalska pošta vseh vrst; pošta vojnih ujetnikov in taboriščna pošta; mali paketi in paketna pošta ter spremni dokumenti.
- Služba poštnega plačevanja.
- Privatna pošta, ki jo vladna Pošta odobri ali tolerira, oziroma ko le-ta deluje v popolni odsotnosti državne pošte.

Med "drugim poštnim prometom" so vključene druge oblike poštne službe, kot pnevmatska pošta, telegrami, elektronska pošta (se pravi sporočilo, ki je bilo poslano poštnemu uradu elektronsko in ki so ga tam natisnili ter nato dostavili naslovniku), itd.

Neprimerno gradivo

Naslednje gradivo ni primerno:

- fantazijske izdaje poštne neobstoječih držav, izdaje izgnanskih vlad ali ustanov, ki so brez poštne službe;
- dodatno zasebno žigosanje s strani pošiljatelja ali dobavitelja pred pošiljanjem dokumenta;
- razglednice, razen če niso celine, ki jih je izdala poštna uprava;
- celine z dodanim privatnim tiskom (poznane kot »repiquage«);
- administrativnimi (nepoštni) žigi, ki ne pomenijo privilegija oprostitve poštne;
- zasebne dekoracije na pismih in dopisnicah;
- privatne vinjete (propagandne nalepke), neglede na namen njihove uporabe.

Dvomljivo gradivo

Raznovrstnost poštnih služb in pravil v različnih državah in njihov časovni razvoj ne omogočajo sestaviti seznama, ki bi kril vse mogoče razmere. Nekateri primerki le delno

zadoščajo definiciji primernega in neprimernega gradiva, ki je bila podana; uporabimo jih zato v glavnem le, če ni drugih ustreznih primerkov za pojasnilo neke tematske točke. Vključitev takih primerkov mora vedno spremljati temeljito filatelistično obrazložitev.

Primerki, ki so vezani na filatelistično kulturo neke teme, naroda/države ali dežele so tolerirani pod pogojem, da so primerno opisani in da je njihov obseg sorazmeren s stopnjo obdelave eksponata.

Tematsko sporočilo

Tematsko sporočilo izhaja:

- direktno iz razloga za izdajo (ali rabo) dokumentov ali iz motiva, ki ga primerek prikazuje;
- indirektno kot rezultat poglobljene analize, ki omogoča uporabo primerka, ki na prvi pogled nima nobene povezave s temo.

Za tematsko sporočilo lahko zato uporabimo:

- namen izdaje:
 - izdaje, ki so posledica političnih sprememb;
 - izdaje, ki dokumentirajo posebno časovno obdobje.

Poleg glavnega in stranskega motiva na dokumentu tudi:

- besedila, umetnostni vidik ilustracije ali podobne posebnosti
- gradivo, uporabljeno za tisk: npr. papir s svilnatimi vlakni, bankovci, vojni zemljevidi;
- motiv vodnega znaka in zobčanje (npr. luknjane znamke, znane kot "prefins");
- besedila ali ilustracije na zunanjih in notranjih robovih pol, priveskih, platnicah ali vmesnih listih v zveščkih, itd.;
- posebna opravila poštne službe, ki imajo tematski pomen (npr. železniške, telegrafske, časopisne znamke, uradne službene celine, golobja pošta).

Zgoraj opisano tematsko sporočilo mora:

- imeti izvor pri poštne upravah, ali
- biti vpeljana ali dodana pri poštne upravah (npr. reklamni priveski, napisi na robovih, motivi na celinah), ali
- biti potrjeno od poštne uprav (npr. celine, ki jih poštna uprava tiska po privatnem naročilu).

Tiski ali dodatni pretiski poštne, ki so dodani zasebno po prodaji primerka, ne pridejo v poštev.

Dnevne žige se lahko uporabi zaradi posebnega pomena imena nekega kraja ali zaradi razloga obstoja kraja samega. Druga možnost je, da vsebujejo primerno tematsko sporočilo (npr. reklamno besedilo, ilustracijo), ki je dodano podatkom o mestu in/ali datumu. Žig, četudi prefilatelistični, ne opisuje rojstnega kraja neke osebe. Datum in

kraj v žigu, ki se nanašata na poseben dogodek, ki se je pripetil na isti dan in v istem kraju, nista uporabna za opis dogodka, razen če na istem primerku ni drugih tematskih elementov, ki so povezani s temo, ali če imata poseben tematski pomen s poštnozgodovinskega vidika; v tem zadnjem primeru ju lahko uporabimo le, če se nanašata na pomembno tematsko podrobnost.

Podatki o pošiljatelju in naslovniku niso pomembna informacija, razen če primerek ne potrjuje pravice do posebnih poštnih privilegijev (npr. znižanje ali oprostitev poštne) zaradi čina ali položaja ene od strank (npr. vojaška, vladna ali druga uradna pošta). Oznaka znižanja (ali oprostitve) poštne, službeni žig ali podoben žig, ki se nanaša na poštno pot, so zadosten dokaz takih privilegijev. V nekaterih slučajih so lahko podatki o pošiljatelju in/ali naslovniku v pomoč kot komplementarno tematsko sporočilo v kombinaciji s poštnimi elementi na dokumentu.

Sporočil, ki jih nudijo vinjete (t.j. motivne nalepke), označbe, žigi in okrasni dotiski zasebnega izvora (t.j. niso bili poštno odobreni), ne moremo uporabiti za tematski razvoj. V izjemnih primerih, ko ne obstaja druga vrsta gradiva, jih lahko obravnavamo kot del dokumenta, če so pomembni pri opisu posebne poštne poti ali če imajo pomembno tematsko povezavo.

3.2 TEMATSKA OBDELAVA

V tematski filateliji predstavlja tisti koncept, ki ga definira GREV, načrt.

Načrt in razvoj predstavljata dva vidika povezanega procesa, ki temelji na zbirateljevem študiju in osebnem raziskovanju tako teme kot gradiva. Bolj poglobljeno poznavanje teme dovoljuje povečanje števila dejstev in podrobnosti o temi in privede do iskanja dodatnih primerkov, ki temo še bolj dokumentirajo. Boljše poznavanje gradiva dovoljuje razpoznavanje novih dokumentov, prisotnost katerih je pogosto upravičena le z nadaljno študijo teme, kar lahko privede do še podrobnejšega načrta.

3.2.1 Naslov in Načrt

Naslov in načrt tvorita pomensko enoto in odražata posebne značilnosti izbrane teme. Različni naslovi torej privedejo do različnih načrtov.

Če se razstavljalec odloči, da predstavi samostojen del svoje zbirke, morata naslov in načrt eksponata biti skladna s tistim delom zbirke.

Naslov predstavlja sintezo dela. Zato se morata naslov in vsebina listov ujemati. Sosledje filatelističnih primerkov, ki so postavljeni na liste, mora v potankosti opisati zgodbo, ki jo naslov zaobjema. Visokodoneči naslov, ki privablja k eksponatu, je lahko zavajajoč, če ni v skladu s konceptom, ki je prikazan na listih.

Načrt daje jasen in razumljiv vpogled v vse glavne vidike teme. Lahko ga:

- svobodno izberemo, da z njim povzamemo temo ali idejo, ali
- naravno izvedemo iz teme same.

Struktura se lahko razvija po kronološkemu redu (zgodovinskem, evolucijskem), ali redu, ki je značilen za obravnavani motiv (znanstveni, sistematičen, organizacijski, ekonomski, itd.) ali pa drugem redu. Teme, ki so recimo povezane z organizacijami in ustanovami (npr. Rdeči križ, Društvo narodov, Svet Evrope), s ponavljajočimi se dogodki (npr. Dan znamke, Olimpijske igre), itd. so lahko razčlenjeni glede na strukturo in tip organizacije, medtem ko so posamezni dogodki lahko tematsko razvrščeni glede na kronološko ali geografsko zaporedje.

Teme, ki jih razvijemo po organizacijskem ali kronološkem redu, naj jasno prikazujejo zgodovinsko ozadje, namene, naloge, rezultate in učinke dejavnosti teh organizacij ali dogodkov. Načrt mora biti razdeljen edinole tematsko, brez prisotnosti splošnih poglavij (npr. "Razno", "Privesek" itd.). Izogibati se je treba razdelkom po datumu in/ali državi izdaje, po vrsti gradiva (npr. "flami", "celine") ali po namenu izdaje (npr. "obletnice"). Ti dokumenti morajo biti uvrščeni edinole po svojem tematskem sporočilu; istega kriterija se je treba držati tudi pri posebnih filatelističnih študijah (glej 3.2.3).

Načrt naj predstavi smiselno sosledje, ki naj omogoči natančen ogled celega eksponata brez motečih prekinitev med poglavji. Idealno naj bi začetek naslednjega poglavja imel smiselno povezavo s predhodnim poglavjem. To omogoča ustvariti zanimivo zgodbo, ne pa nepovezanega »seznama vsebine«.

Učinkovit načrt pokriva največje možno področje, ki je skladno z naslovom. V tem smislu naj ne bo načrt, če izbrana tema to dovoljuje, časovno ali geografsko omejen, razen če je omejitev izrecno navedena v naslovu.

Različna poglavja naj imajo dobro uravnoteženost, na podlagi svoje relativne tematske teže v okviru področja teme, kot je definirana v naslovu, in ne na podlagi količine gradiva, ki je na razpolago.

Izdelava inovativnega načrta velja za predpogoj inovativnega razvoja.

List z načrtom

List z načrtom mora predstaviti glavne razdelke načrta; bolj podrobni razdelki so lahko prikazani praviloma le na nivoju posameznega lista. Načrta ni mogoče zamenjati z literarnim opisom ali s splošnim uvodom.

Primeren list z načrtom bo zagotovil, da ne bo treba občinstvu in žiriji »rekonstruirati« načrta tako, da preletijo vse eksponatne liste. Očitne težave, ki bi nastale pri takem preletavanju, bi se lahko odsevale v razumevanju in ocenjevanju eksponata.

Številčno razvrstitev (npr. po decimalnem ali legalnem sistemu) lahko uporabimo, če le-ta pripomore k lažjemu razumevanju eksponata. Omejena mora biti na glavne razdelke načrta. Izkušnja pravi, da je zadosten sistem, ki temelji na treh številkah in/ali črkah.

V dopolnilo lista z načrtom lahko uvodni naslovni list osvetli temo.

Uradni jeziki FIP, v katerih morajo biti predstavljeni list z načrtom, naslovni list in morebitno drugo uvodno besedilo, so: angleščina, francoščina, nemščina, ruščina in španščina.

3.2.2 Razvoj teme

Poglobljeno poznavanje tako teme kot ustreznega gradiva (analiza), ki ima za osnovo temeljito tematsko in filatelistično znanje, je predpogoj, da se doseže najboljši možni tematski razvoj. To omogoča vrhunsko izbiro primerkov, njihovo pravilno postavitve in vsebino veznega teksta. To so obvezni pogoji, da se zagotovi primerno razumevanje povezave med primerkom in temo.

To dokazujejo:

- izbira najprimernejših dokumentov za vsako opisano tematsko podrobnost;
- uravnotežena uporaba primerkov glede na pomembnost tematske podrobnosti, ki jo opisujejo. Število filatelističnih primerkov, ki so na razpolago za isto tematsko podrobnost, naj ne bo osnova za njihovo uporabo;

- pravilno tematsko zaporedje primerkov, ki so predstavljeni na istem listu, glede na sosledje »zgodbe«. Pravilno zaporedje primerkov ima prednost pred najboljšim videzom lista.

Enostavna klasifikacija filatelističnih dokumentov, povezanih s temo, je zato nujno, a ne zadostno merilo, da se doseže višjo stopnjo izdelave.

Tematsko besedilo

Tematsko besedilo mora:

- opisati logično sosledje razvoja, tako da poveže prikazane primerke. Dobra povezava je učinkovita in strnjena, brez nepotrebnih informacij. Zaradi tega mora biti besedilo dovolj tekoče, da predstavi "rdečo nit" razvoja.
- razložiti tematsko usposobljenost primerka, če je to potrebno (Glej 3.3 spodaj).
- nuditi primeren opis tematskih podrobnosti znamk in dokumentov.

Vsaka tematska razlaga mora biti tesno povezana s prikazanim gradivom in vsako podano besedilo mora biti vezano na primerno filatelistično gradivo, kajti v nasprotnem primeru to šibi tematski razvoj.

Četudi jeziki FIP niso obvezni za tematsko in filatelistično besedilo, se svetuje razstavljalcem, ki nameravajo svoje eksponate često razstavljati na mednarodnem nivoju, da svoj eksponat pripravijo v enem od FIP jezikov, da bodo s tem olajšali razumevanje svojega dela (glej GREV 3.3).

3.2.3 Inovacija

Predpostavlja se, da eksponat prikazuje osebno delo razstavljalca in osvetljuje rezultate njegove sposobnosti za inovacijo. To zahteva osebno prizadevanje v študiju, raziskovanju in domišljiji in ne more temeljiti na mehanskem ponavljanju obstoječih del. Razstavljalca mora kar najbolje izkoristiti vse obstoječe vire o motivu (npr. tematsko in filatelistično literaturo, in tudi zbirke drugih) in to preseči z osebnim raziskovanjem.

3.3 USTREZNOST FILATELISTIČNEGA GRADIVA

Kratek tematski opis je potreben, kadarkoli povezava med primerkom in temo ni samoumevna. Primerke, ki nimajo dokazane povezave s temo, je treba izločiti.

Pri izbiri ustreznega gradiva je treba dati prednost in posvetiti večjo pozornost:

- tipom primerkov, ki so temeljni kamni filatelije (npr. znamkam, celinam, žigom) in ne primerkom z manjšim poštnim pomenom, četudi so bili poštno odobreni;
- izdajam, ki imajo informacijsko in sporočilno vsebino, ki je neposredno povezana z državo izida s političnega, zgodovinskega, kulturnega, ekonomskega in podobnega vidika, in ne špekulativnim izdajam, ki izrabljajo modo v tematski filateliji (podobne dvomljive izdaje je treba načeloma popolnoma izključiti), posebno tiste, ki ne upoštevajo UPU-vega kodeksa obnašanja;
- običajnim izdajam in ne vzporednim nezobčanim (znamke in lističi);
- poštno upravičenim primerkom žigosanja in ne uslužnostnemu žigosanju;
- navadnim ustrezno žigosanim resnično potovanim komercialnim primerkom in ne

spominskim in podobnim primerkom, ki so pripravljene za zbiralce kot npr. pisani ilustrirani ovitki prvega dne (tudi če jih izda Pošta) in maksimum kartam;

- resnično potovanim primerkom s pravilno poštnino in ustreznim tematskim žigom in ne uslužnostno žigosanim, večkrat z neustrezno frankaturo ali, še slabše, žigosanim v prazno, razen če je pomanjkanje znamke povezano s pošiljko s privilegijem oproščene poštnine;
- dokumentom s poedinimi in različnimi naslovniki in ne uslužnostno poslanim primerkom istemu naslovniku (abonma ali servis novitet);
- pravilno frankiranim primerkom in ne prekomerno frankiranim iz filatelističnih vzrokov (npr. kompletne serije);
- frankirnim nalepkam z ustrežno označeno poštnino in ne "000" uslužnostno žigosanim, razen da niso le-ti "specimen" ali primerki, ki jih upravičujejo poštni razlogi.

Odstopanja od teh kriterijev je možno predstaviti le z jasno obrazložitvijo.

Dejanska redkost ali posebne značilnosti poskusnih odtisov, esejev, različic in podobnih primerkov, lahko povzdigne filatelistični nivo eksponata. Navadne različice (npr. rahla odstopanja v barvi) ne doprinesejo ničesar eksponatu in lahko negativno vplivajo na tematski razvoj. Če različica sama ne vsebuje tematskega sporočila, je primerno predstaviti tudi navadni primerek.

Navadne znamke in dokumenti so primerni, če na najboljši način predstavljajo pomembne tematske podrobnosti.

Raba maksimum kart naj bo omejena na le nekaj pomembnih primerkov, in sicer za boljši prikaz tematskega sporočila na znamki. Taki primerki morajo spoštovati potrebno skladnost med motivom, žigom in datumom, ki je definirana v maksimafiliji, in morajo imeti žig, ki se nanaša na temo.

Raba kolekov za fiskalne namene mora biti omejena na le nekaj pomembnih primerkov, v glavnem da se poudari tematski razvoj v zelo važnih točkah teme, ki se jih ne da drugače predstaviti. Raba teh primerkov je treba primerno obrazložiti.

Filatelistične študije

Poštni primerki in dokumenti imajo veliko število filatelističnih različic. Če je to gradivo pomembno tako filatelistično kot tematsko, je priporočena kratka in uravnovešena filatelistična študija, ki naj primerno prikaže to gradivo.

Filatelistična študija sistematično sledi merilom tradicionalne filatelije (npr. razvoj primerka, različice), poštne zgodovine (npr. rabe in tarife, poštne poti, obdelava pošiljk, markofilija), ali kateri drugi poštno-filatelistični stroki. Filatelistična študija lahko uporabi obstoječe vire za nadaljnje osebno raziskovanje. Ker mora biti ohranjena uravnovešenost eksponata, naj študija ne teži po popolnosti, temveč naj prikaže najbolj pomembne filatelistične posebnosti. Obsežnost študije naj bo sorazmerna s stopnjo specializacije eksponata.

Kadarkoli je vključena, naj se filatelistična študija spoji s tematsko obdelavo, ne da bi pri tem bil oškodovan tekoč razvoj teme; tematsko besedilo naj bo vključeno v samo študijo, da ne pride do prekinitvev, ki motijo razvoj teme.

Filatelistično besedilo

Filatelistični opis gradiva se uporabi, ko niso specifične značilnosti gradiva zlahka opazne, da se dokumentira rabo kolkov ali pa v primeru, da je treba opisati filatelistični študij. Visokodoneče definicije, v stilu avkcijskih katalogov, niso primerne.

3.4 PRIKAZ

Kar je napisano v GREV-u, popolnoma ustreza tematskemu eksponatu; ni torej razloga za poseben člen SREV-a.

4. ČLEN: MERILA ZA OCENJEVANJE EKSPONATA

4.1. Tematska obdelava

4.1.1. Naslov in načrt

Naslov opredeljuje celoten koncept eksponata, ki ga načrt nato razčleni. Neskladnosti med naslovom in načrtom kažejo bodisi na neprimerno razčlenbo naslova, bodisi na neprimerno sintezo strukture načrta v izbranem naslovu.

List z naslovom, ki predstavi vpogled v temo, mora biti prikazan na začetku eksponata. V primeru nespoštovanja tega pravila razstavljalec avtomatično izgubi tri točke.

Zahteve za pravilno, smiselno in uravnoteženo razčlenbo v poglavja in podpoglavja so naslednje:

- Pravičen: Načrt mora biti točen, znanstveno verodostojen in brez napake.
- Smiseln: Zaporedje poglavij in razdelkov mora biti logično utemeljeno, brez odvečnih in napačno umeščenih poglavij.
- Uravnotežen: Načrt mora posvetiti enako pomembnost vsem poglavjem, upoštevajoč njihovo tematsko pomembnost in razpoložljivost gradiva, da se obdela vse glavne vidike, ki so potrebni za razvoj teme.

4.1.2. Razvoj

Pravilno izbiro in postavitev primerkov, vključno s posameznimi na vsakem listu, se dokaže z dobro premišljenim, pravilnim in tekočim »pripovedovanjem« razvoja (»rdeča nit«). Napačno umeščeni primerki privedejo do zbeganega in težko razumljivega razvoja.

Uravnoteženost razvoja dokažemo s primerno globino in obširnostjo, ki jo posvetimo vsaki tematski podrobnosti, glede na njeno pomembnost v okviru teme. Isto velja tudi za filatelistične študije.

4.2 Filatelistično znanje, študij in raziskovanje

GREV govori o »filatelističnem in s tem povezanim znanju«, ki ga lahko obravnavamo kot skupek dveh komponent:

- Znanje, povezano s »konceptom«. V skoraj vseh razredih ima »koncept« poštni in filatelistični značaj: izdaje, rabe, tiskarski postopki, frankature, poštni poti, usluge itd. V razredu tematske filatelije ima ta »koncept« tematski značaj: avtomobili, mostovi, zgodovina, narava, šport itd.; »tematsko znanje« zato temelji na osebnem študiju in raziskovanju in na temeljitem poznavanju

obravnavane teme.

- »Filatelistično znanje« se nanaša na uporabljeno gradivo, s katerim podpremo koncept. To komponento imajo vsi razstavniki razredi.

4.2.1 Tematsko znanje in z njim povezani osebni študij in raziskovanje

Tematsko znanje se nanaša na splošno znanje o temi, ki se kaže v izbiri primerkov, njihovi povezavi in stopnji primernosti spremljajočega besedila; pravilna tematska raba gradiva je odsev stopnje primernosti obravnave specifičnih tematskih podrobnosti.

Tematsko znanje se dokaže tudi z rabo gradiva, ki je tematsko ustrezno, četudi to iz gradiva ni takoj razvidno, ampak je moral tematsko ustreznost odkriti razstavljalec.

Tematsko znanje predpostavlja odsotnost tematskih napak in se izogiba izgovorom za vnašanje gradiva, ki ni direktno povezano s temo, in gradiva dvomljive narave.

Stopnjo tematskega znanja in raziskovanja se ocenjuje tako, da se jemlje v poštev razpoložljivost že znanih študij na isto temo, ker to omogoča oceno, koliko se je razvoj okoristil z razpoložljivo tematsko in filatelistično literaturo, katalogi in objavljenimi raziskavami. To se nato primerja z osebnim raziskovanjem in študijem, ki je prikazan v eksponatu.

4.2.2 Filatelistično znanje in z njim povezani osebni študij in raziskovanje

Popolna podrejenost poštno-filatelističnim pravilom zadeva, na primer, prisotnost primerkov, ki za zbirko niso primerni zaradi njihovega stanja (npr. poškodovane znamke, rezane poštne celine, maksimum karte, ki ne odговarjajo definiciji maksimafilije).

Stremeti je treba k prisotnosti in uravnoteženi rabi filatelističnega gradiva, ki je v največji možni meri različno. To se doseže s prikazom primerkov vseh obdobj in iz širokega kroga držav, upoštevajoč možnosti teme.

Ustreznost poštne dokumentacije se nanaša na njihovo filatelistično primernost, vključno s številom in opravičili za prisotnost dvomljivega gradiva, če je le-ta razstavljen, in na izbor resnično filatelistično pomembnih primerkov in ne nenavadnih primerkov.

Osebno filatelistično znanje in raziskovanje se dokaže s prisotnostjo:

- gradiva,
 - ki še ni bilo raziskano v zvezi z obravnavano temo, ali je bilo zelo malo raziskano;
 - ki se nanaša na nenavadno zbirateljsko področje;
- filatelističnih študij, ki predstavljajo resnično in dobro dokumentirano filatelistično poglobljeno analizo in niso le pretveza, da se prikaže večje število primerkov brez vsake resne filatelistične osnove.

4.3 Ohranjenost in redkost

- Ohranjenost je ocenjena po splošnih merilih veljavnih v filateliji. Za moderno gradivo je dobra ohranjenost bistvena. Zveščke je treba predstaviti vključno z znamkami, ki jih vsebujejo.
- Žigi naj bodo čisti in naj nudijo jasno razpoznaven motiv znamke, ko je ta tematsko pomemben.

- Redkost temelji na objektivnih merilih, med katerimi sta naklada in težavnost pridobitve.
- Kar se tiče različic, poskusnih odtisov, esejev, je pomembno, da so le-ti bolj redki od posameznega navadnega primerka. Isto velja za trakove, bloke itd.
- Pri ocenjevanju se seveda ne bo upoštevalo tistih dokumentov, ki nimajo zadostne povezave s temo, neglede na njihovo redkost.

4.4 Prikaz

Delo razstavljalca dokazuje razporeditev primerkov in besedila na liste, primerne za montažo na razstavi. Prikaz se ocenjuje na podlagi:

- jasnosti prikaza;
- jasnosti besedila;
- splošne estetske uravnoteženosti eksponata.

5. ČLEN: OCENJEVANJE EKSPONATA

Za doseg temeljite in dosledne ocene morajo tematski sodniki izpolniti ocenjevalni list.

Prisotnost ponaredkov in poneverb ali popravljenega gradiva v eksponatu, ki ni jasno označeno kot tako, bo privedlo do tega, da bo žirija, na podlagi poročila posebne Ekspertne skupine, ki jo imenujejo na vsaki razstavi, znižala točkovanje eksponatu.

Ponatise je treba jasno označiti. Slabo vidne in obledele žige se ne sme retuširati na primerku, ampak je treba izrisati kopijo žiga in jo prikazati zraven originala.

Razstavljalcem se torej svetuje, da dajo atestirati vsak dvomljiv primerek, preden ga vključijo v eksponat. Originale atestatorskih potrdil je treba vnesti na zadnjo stran lista v isto varovalno »srajčko«. Če se uporabi fotokopija, jo mora potrditi Federacija. Druga možnost je, da original prinese s sabo komisar. Neglede na to, kako je atest na razpolago, je treba na koncu filatelističnega teksta, ki opisuje atestirani primerek, dodati kratico »e« v krepkem tisku, se pravi **(e)**.

©FIP. V SLOVENŠČINO PREVEDEL: PETER SUHADOLC, AVGUST 2009.